

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hossz József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetésekkel felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Radikalizmus.

Benne vagyunk a háboruban úgy, mint alig valaha. Recseg-ropog körülöttünk minden, elképzelhető legnagyobb erővel támad ránk sok ellenségünk minden oldalról. Az utolsó erőlködések, a végső erőfeszítések folynak az immár hosszú nyúlt háború befejezésére. Dörögnek az ágyuk, hull a srápnell, gránátos, halált megvetően rohannak az emberek egymásra. Itthon ezekben az izzó napokban olyasvalami történt, ami figyelmünket mégis magára hívja. Elforgatjuk arcunkat a háború színteréről s kezdünk ráélmélni a gondolatokra, melyek a képviselőház legutóbbi befejezett ülésével kapcsolatban megtörténtek.

A keret mindenestre érdekes. Mostanában folyik különböző vidékek szerint a harangok átadása hadi célokra. Mikor leszállnak az ércnyelvek s odahagyják a falut, amelyben élőket Isten imadására, halottakat utolsó utjokra kísérték, megnyilatkozik népünk ősi, eredeti lelki világa. Itt a Dunántúlon történt az érzékeny esemény, hogy a falu lakói levett harangjukat megkoszorúzták, végigcsókolták s aztán könnyes szemekkel meghatódással vettek búcsút tőle. Mindenesetre megható esemény, méltó poetikus feloldozásra, mi azonban mást is

látunk benne: önkénytelen előtörését a népléleknek.

Ebben az időben jó Károlyi Mihály gróf zászlóbontással. Mi van e zászlóra írva? Egy része a pontoknak egészen megszokott. Benne van minden magyar pártnak a programjában, melyet egyik ilyen, a másik olyan eszközzel iparkodik elérni. Két szempont van azonban az új párt kitűzött céljaiban, mely többé kevésbé figyelmet érdemel. A pártalapító részben kifejezetten, részben burkoltan jelezte az új párt radikális és demokratikus irányát. Olyan jelzőszavak ezek, melyek ha a néplélekből vették eredetüket, kétségkívül nagy horderejűek s ez országban a multhoz képest a teljes átalakulás prespektíváját nyitják meg. Szerencsére azonban a pártszakadás nem alulról jövő törekvések kivirágzásaként jelentkezik. A mi vidéki, tősgyökeres magyar népünk lelkének az egyik idegen épüget mint a másik.

Hogy mennyire nem radikális jellemző rá a fentemlített Mosonmegyében történt eset. E sorok írója egyéni tapasztalataira is hivatkozhatik. Érintkezésében a néppel az 1894-iki törvények meghozása után több mint tizenöt évre is keserű szemrehányásként hallotta tőlük, hogy az akkor hozott törvények egyike nekik nem kellett azt az

„urak” csinálták. Ugy látjuk most is ugy lesz, a magyar néplélek sokkal higgadtabb, egészében más összetételű, semhogy ilyet magától ákarna. Senki sem kívánja a jelent visszacsinálni, nemzetek életében nincs reakció, visszatérés a multba, az emberi társadalom fejlődésben van, miként az élő organizmus. Bizonyos fokú átalakulások bekövetkezése elmaradhatlan s meg is lesz. Az új párt iránya azonban idegen marad az említett két pontban a magyar nép közzelfogásától. Azt hisszük itt is úgy járunk, miként az utolsó választásokat követő parlamenti vitáknál, mikor a nemzet zöme az egyik párton csakugy mint a másikon, meglehetősen közönyösséggel szemlélte a képviselőházban lefolyt elkeseredett harcokat.

A tulzó demokrácia sem áll közel a néplélekhez. Sőt merem mondani, hogy a magyar arisztokratikus faj. Tessék csak jól megfigyelni a falusi életet. Hol van rá eset, hogy a bíró uramék leányát hozzáadják a zsellér becületese fiahoz, vagy megfordítva, még ha a házasulandónak, vagy férjhezmenendőnek szive vágya volna is. Mindenki érzi, hogy a régi választási korlátokon tágitani fognak az értelmiség alapján. Az ellen azonban a gazd'uram egész gondolkozásával tiltakozik, hogy ő polgári jogainak olyan gyakorlásában mint a választói

Magyarok Vigasztalása.

— Dr. Vass József könyve. —

Tavasszal már sok szó esett erről a könyvről. Én csak most olvastam és gondoltam át, így hát most írok róla. Nem könnyű olvasmány. Lélek, érző lélek kell hozzá, hogy az ember gondolatmenetét követhesse. Maga a szerző mondja, műve csak azokhoz szól, akik hisznek, akik a pozitív, keresztény hitvallást legalább is, mint boldog gyermekkoruk emlékeit megbecsülik.

A világháború kezdetben sok-sok idealizmust, sok régfeledeett nagy gondolatot vetett felszínre — mint mikor a ruhatárból az ösök bogláros mentéit, kócsagtollas kalpagját kihozták szellőztetni. Később aztán az egyéni gyász és fájdalom világánál a nagy gondolatok előtörttek, s helyükbe lépett a kétkedés, a fájó skepszis a világrend célszerűségében. A háború lélektanát avatott és avatatlan kezek boncolgatták s hol stoikus nyugalommal a nil admirari (semmin sem csodálkozni!) elvét hajszolják unos-untalan, hol meg istenkáromló kétségbeeséssel sürgetik valami eddig nem is sejtett erő vagy hatalom beavatkozását. Dr. Vass könyvének nagyon találó címet adott, s ott fogta meg a kérdést, ahol egyedül lehet ténylegesen rátápnítani, t. i. abban a pillanatban, amikor a lélek keserűségéből a panaszok kipattannak. És ebben áll az író művésze, hogy a filozófiát nagystílusú dolgokról csupán háttér, vagy aláfestés gyanánt használja, aminek bizonyára nem kis önuralom kellett. Író, kinek éles szeme az eseményekben és jelenésekben törvényszerűségeket fedez fel, szívesen fonja tovább következtetéseit, ami aztán nemcsak nem vigasztalja, hanem inkább elkeserítene az érzékeny lelküket. A Magyarok Vigasztalása szer-

zőjének van egy hasonlata, melyet ő rá magára lehet alkalmazni. Olyan könyvének dialektikája, mint a sziklák közé ültetett fa, mely ha másként nem tud segíteni magán, hát átkarol gyökereivel a sziklák testén át oda, hol egy kis törmelék földet talál. És bőséges termőföldre talál, mikor a pusztulásnak, elsenyvedésnek induló panaszos lelkek gyökereit az evangélium talajára vezeti, Isten csodás terveibe avatja. Csak azokon a sziklákon átvergődni — az nehéz; s érezzük a könyv intim, meleg, sok helyütt őszinte meghatottsággal hangzó sorából, hogy itt a szónak mestere szabad folyást enged olvasója friss fájdalomának.

Könyvének első részét dr. Vass a háború létezése, okszerűsége, kegyetlen kényszere, elintézés módja, hallatlan méretei problémáinak megvilágítására sanja. Majd szubjektívve teszi a kérdést, s a háború tanulságait vizsgálja az egyénre, a sok-sok visszásságra, ami felhalmozódott a béke boldog korában. Abban a korban, amelyben, míg háború nem volt, mi is megláttuk a sok bajt, s csak most, mert nagyobb bajok vannak, álmodja lelkünk oly boldognak. Már itt, a „Lelkek fellendülése” fejezetben erősen érezhetővé válik dr. Vass ama törekvése, hogy könyve ne csak vigasztaljon, ne csak pillanatnyilag tompítsa a fájdalmat, hanem hogy egy jobb, nemesebb, egyetértőbb, keresztényebb magyar élet megalapozásához is irányelveket adjon.

A második rész arra az égető kérdésre világít rá, hogy lehet az, hogy a Gondviselés megengedi a háborút. Jámor, vallásos anyák ajakán hányszor hangzik fel vaddként ez a kérdés, tompán, mintha a vád kimondásával saját lelküket szögeznék be valami koporsó sötétségébe. A miertre egyenes válasz nincs — a Gondviselés utjai kifürkészhetetlenek.

A könyv azonban élénken bemutatja azt, hogy a Gondviselés tervei, számításai mások, mint a mi véges eszünk tervezései, belátásai, s Isten terveinek megvalósulása sohasem rossz. Keményen pattog az igazság szava, mikor az emberi élet kioltásának vádjával szemben Vass dr. odakiáltja, hogy a mai ember merészeli Isten emberirtásról vádolni, hiszen millió és millió élet fojtanak el lelketlen szülők csirjájában. A Gondviselés a jó és rossz közötti választást az emberre bízta, annak következményeit, az abból eredt harcokat is az emberre hagyja, ő megtalálja a végső megoldásokat, melyek abszolút értékűek. Csak az ember gyötrődik a maga keserűségében, s nehezen találja meg nyugalmát, mert elszakott attól, hogy Isten előtt alázattal meghajtsa fejét.

A harmadik rész a „Háború és kereszténység” a Gondviselés kifürkészhetetlen, bölcs végzésében megnyugodott lelkek panaszos kétélyeit igyekszik eloszlatni, melyek még mindig felurjádzanak: miért engedi meg az evangélium, mely szeretetre tanít, a háborút? Miért nem tiltja a keresztény egyház a vérontást? Miért kell annyi ártatlan, s a célt nem ismerő embernek a hatalom hívó szavát követni? S ezt is az evangélium tanítja. Ezen kérdések közvetlen, megértő tárgyalásánál mindig jobban kidomborodik az Egyház vigasztaló, áldásos tevékenysége, az Egyház feladatának mély felértése, Krisztus megadó, békességes türelmének felséges példája.

A negyedik rész a „Háború és szenvedés” azokhoz szól, kik lelkükben tompa fájdalommal kérdezik, miért kell szenvednünk; miért éppen nekünk kell szenvednünk? Vass dr. beigazolja, hogy a szenvedés nem háborús találmány, nem is futó vendég, hanem erőszakos lakó a földön, melyből bőven jut mindnyájunknak.

jog egyenlő rangban legyen a szolgálójával, vagy akár a falu kondásával.

Egyébként is a történelem nem igazolja a fent, mintha a nemzeti ügy fejlődése összefüggne a radikálisizmussal s ma már különben is tudott dolog, hogy Kossuth társadalompolitikája nem találta meg a helyes irányt. Hozzá még egy nemzet életének boldogulása nem annyira a választók számának nagyságától, mint inkább a vezető államférfiak jellemzőségeitől, akaraterejétől, megbecsületességétől függ.

Az új pártalakulást ezek szerint a szempontok szerint nem tartjuk időzerűnek.

HIVATALOS RÉSZ.

Dispositio. Gósi István egyházmegyei áldozár kápláni minőségben *Balatoncsicsóba* küldetett.

Pályázat. A *vörsei* róm. kath. iskolaszék helyettesítő állásra a háború végéig pályázatot hirdet. Fizetése 1000 kor. havi esedékes részletekben Vörse község pénztárából, egy butorozott szobás lakás, fűtés és tisztogatással. Pályázhatnak ny. tanítók és nők is. Kötelességei díjlevél szerint Pályázati határidő folyó évi *augusztus 13. d. u. 3. óra*. Kérvények *Németh János* iskolaszéki elnök címére küldendők *Vörse* (somagym.)

Kárpátok.

Megünnepeltük a Kárpátokat. Mert mi tudunk úgy ünnepelni, miként egy nemzete sem a világnak. A Kárpátokat ünnepeltük. Mintha a hegy-óriások néma gerincei s szorosai egymagukban is elég erősek lettek volna, hogy nekünk mentsvárat nyújtsanak; az ünneplő beszédekben megfeledeztünk arról, hogy a Kárpátoknál van még egy erősebb, nagyobb, fensőségesebb hatalom is, kinek talán csaknem kevesebb hálával tartozunk, mint a Kárpátoknak. Inkább biztunk drótkadályainkban, védelmi vonalainkban, mint ebben a felsőbb égi hatalomban, melynek nevét felő gonddal hallgattuk el kárpáti himnuszokban. Arról a felsőbb hatalomról, melyről kir. zoltáros oly bizakodó lelkesüléssel mondja: „Erős váruink a mi Istenünk.” Erről az „erős várról” énekli tovább ugyanaz a harcos király örökszép zoltáraiban: „Hacsak az

Epen ezért lélekkel kell a világot megfognunk, s a szenvedést erényné, a veszteséget áldozattá nemesíteni, akkor a szenvedés reánk nézve megváltozott, boldog szenvedéssé válik.

Az ötödik részben a „Magyarok feltámadása”-ról mond Vass dr. bizakodó, de bús alaptónusú éneket. Roppant érdekes és értékes fejtegetéssel igyekszik bennünk emelni, nevelni a faji öntudatot. „A történelmi magyar lélek” három egymásba fonódó, határozott és egyéni vonást mutat: a *magyar földdel*, a *házával*, a *kereszténységgel*: a magyar faj vallásával és a *magyar szent koronával* való szétszakíthatatlan történelmi kapcsolatot. Itt, ebben a fejezetben bontakozik ki Vass dr. egész egyénisége, mely látása, erős lelke, melyet olvasóink is át akar és át tud adni. Arról beszél, hogy ezt a sok sebből véző magyar népet a háború után boldogabbá, tudatosabbá kell tenni. Ajánl hozzá eszközöket is. Földet kell biztosítani a népeknek — mert a magyar föld a magyar népé. A magyar föld nem üzérkedésre, spekulálásra való: a bankjobbágyás a magyar föld lelken a legérettebb átok. Meg kell újítani továbbá a magyar nép szellemi életét a keresztény magyar nép lelkeivel. A keresztény magyar nép gyermekeinek iskoláztatásáról szomorú statisztikát közöl el a könyv. Ezer katolikus magyarra esik négy katolikus diák, ezer zsidó lakosra tízenyolc zsidó diák. És Vass mégis bizik, bizik a keresztény magyar nép erős lelkiéletének diadalában.

Sokat kellene írnom a könyv stílusáról, de röviden is kifejezhetem: igaz-érig magyaros, erőteljes. A könyv hangja, tónusa: nemes, méltóságos. Azoknak, kik szívükön viselik a nép fajdalmát, panaszaikat s a jövő Magyarország boldogulását, ez a könyv nagyon sok nemes, erős gondolatot inspirál. „Habent fata sua libelli” írta hozzám a szerző: ennek a könyvnek sorsa pedig az volna, hogy minél szélesebb rétegekben elterjedjen és a benne leteit eszmék győzedelmeskedjenek.

Dr. Luttor Ferenc.

Ur nem őrzi a várost, hiába fáradnak kik építik azt.” A nagy világegés második kárpáti orosz támadásának kellett jönnie, hogy e nagy igazságról meggyőződjünk saját véres tapasztalataink árán.

A drótkadályokat szétrombolhatja az ellenség pergő tüze, a betonfedezékeket betemetetik gránátjai, a meredek hegyormokat megmászhatja vakmerősége, a rejtett szorosokat felmerheti ravaszága, csak azzal a felsőbb hatalmassággal nem állhat harcba, mely óriási orosz temetővé tette a Kárpátokat az ellenség első rohamakor. Ez az elfelejtett égi hatalom adott erőt a nagy támadás idején a „Kárpátok őreinek” a magyar honvédeknek, lendületet a tiroli császár vadászoknak, a germán titánoknak s az oroszlan bátoroságu bosnyák-hősöknek csak úgy, mint az önfeláldozó lengyel légio hőseinek.

Ez a titáni erőfeszítés égi forrásokból táplálkozott s a Kárpátok néma völgyei s titokzatos szorosai az orosz invázió csendes temetőjei lettek.

Most ismét harci zajtól hangzanak a Kárpátok bércei. A nyughatatlan északi Góliáth véző fenévad dühös elszántságával rohan fejfel a Kárpátok győzhetetlen falának, hogy újra véres fejfel, halálra zuzott koponyával özönlön vissza sötét országába megmaradt seregének romjaival. A Kárpátok pedig újra a szegény halálra hajszolt muzsikos s kaukázusi tatárok temetőjei lesznek.

A néma kárpáti bércek ismét oltárai lesznek a magyar hősiesség lendületnek, melyekre a nemzet fiai legdrágább kincsüket, életüket leteszik az életnél is drágább kincserért — a hazáért, a nemzet élete és becsületéért. Ebben a hazát védő áldozatos küzdelemben szeretetünk és imánk kíséri a kárpáti szorosok között s a gránicokon küzdő véreinket.

A Kárpátoknál folyó küzdelem a történelem legdicőbb szabadságharca. Egy szabadságszerető nép élet-halál mérkőzése az északi zsarnoksággal.

Ebben a nagy szabadságharcban *másodszor* is győznie kell a népek igazságának s meg kell szegyenülnie a rablásra s jogtiprásra induló északi zsarnokoknak. Azzal a bizonyossággal, mellyel az igazság mindig nagyobb és erősebb a durva nyers erőnél. Ezt hirdeti a „Kárpátok őre” a magyar honvéd hősi küzdelme a Kárpátoknál már másodízben.

Reméljük Istenről, hogy most másodízben fogja megtanulni ezt az igazságot az elbizakodott muszkovita gőg. Kérjük Isten, hogy most már utoljára tanulja meg az ellenség ezt az igazságot. Isten az igazság Istene. Hiába ostromolja bárki is a várost, az országot, ha az Ur nem segíti azt, véres összeomlás vár küzdelmére!

Ebben az erős hitben irányítjuk tekintetünket most is a Kárpátok felé s küldjük testvéri üdvözlünket a Kárpátok őreinek. *Somagyi.*

Vármegyénk mult évi tüzrendészete.

Veszprémvármegye tüzrendészetének fejlődésére nagy visszahatással volt az immár két év óta dúló világháború.

A vármegyei tűzoltószövetség vezetésében a mult évben sem történt változás, amennyiben a hadegészségügyi szolgálatra bevonult báró babarci *Schwarzcz* Ottó ügyvezető elnököt, *Óvári* Ferenc dr. országgyűlési képviselő díszelnök, dr. *Réti* Ede honv. törzsorvos, szöv. felügyelőt pedig *Blázy* Imre volt főjegyző, jelenleg várm. tűzr. felügyelő helyettesíti. A szövetség alelnöke: *Jákóy* Géza, országgyűlési képviselő is hadbavonult s több helyen teljesített katonai szolgálat után Veszprémbe került, ahol mint lábadozó-osztály parancsnoka működik.

A tűzr. felügyelői karból *Fáncsik* Jenő és *Gombás* Sándor hadbavonult. *Fáncsik* Jenő enyingi járási tűzr. felügyelő, tart. vadász-zászlós a harc-téren eltűnt; *Gombás* Sándor, devecseri járási tűzr. felügyelője pedig a bukovinai harc-téren van.

A vármegye két legnagyobb járásában, u. m. a devecseri és a pápaiban a járási tűzr. felügyelők egyuttal körjegyzők, kiknek teendői annyira felszaporodtak, hogy tűzr. felügyelői tisztségüknek megfelelni képtelenek voltak.

Matkovich Jenő, a zirci járás felső kerületének tűzr. felügyelője saját 18 községén kívül *Molnár* Lajos, volt j. t. felügyelő távozásával megüresedett alsó kerületének 12 községét is meglátogatta s

ezek tűzr. állapotára vonatkozó jelentését be is terjesztette.

Kránitz József, a veszprémi járás első kerületének tűzr. felügyelője szintén egy évnél hosszabb ideig a helybeli katonai tartalékkórháznál teljesített katonai szolgálatot. 1915. év végén felmentették s így 1916. évben a tűzr. felügyelői tiszttel betölthette.

Józsa Ernő, a veszprémi járás felső kerületének tűzr. felügyelője besoroztatván, mint egy éves önkéntes a helybeli honv. gy. ezrednél szolgált. Midőn már a hadapródjelölti rangfokozatot elérte, megbetegedett, minek következtében tartósan szabadságoltatott.

A vármegye alispánja, a szövetség előterjesztésére *Józsa* Ernőt a veszprémi járás tűzr. felügyelőség alól felmentette és az enyingi járás tűzr. felügyelőjévé nevezte ki. Működése szép reményekre jogosít.

Az így megüresedett veszprémi felső kerület közégeit *Blázy* Imre fogja meglátogatni, ki az elmult évben *Vörösbényint*, *Peremartont*, *Nemesvamos*, *Óskü*, *Balatonfőkajár*, *Hajmáskér*, *Kiskovácsi*, *Berhida*, *Papkeszi*, *Vilonya*, *Sóly* községeket látogatta meg.

A Veszprémvármegyei tűzoltószövetség az elmult évben semmiféle ülést sem tartott. Az elnökség az 1915. évre megállapított költségvetés szerint szedte be a tagsági díjakat, — melyek hiánytalanul folytak be — és fedezte a felmerült kiadásokat. Pénztári vagyonunk 3603 K 99 fillér, mely összeg a h. kir. postatakarékpénztárban gyűmölcsözik.

Tűzoltóságok.

Vármegyénk tüzrendészeti szabályrendelete szerint a személyes tűzoltói szolgálatra kötelezett férfi lakosok 20—40 éves korhatárát a vármegye alispánja körrendeletével lefelé 16-ig; fölfelé 60-ig terjesztette ki és elrendelte ezeknek a tüzoltásban való kioktatását. Ugyancsak vármegyénk ügybuzgó alispánja az 1915. évi április hó 26-án kelt rendeletével a tüzoltóknak a hadegészségügyi szolgálatra való kiképzését és adandó alkalommal ilyen célra való kivezénylését is elrendelte.

A tüzoltókat a jegyzők összeírták, az összeírást jóváhagyás végett be is terjesztették, de ezek átvizsgálásánál azt tapasztalták, hogy a tüzoltók mult évi létszáma 10.000-ról 8223 főre és az 1916. évre összeírt tüzoltók létszáma 7717 főre csökkent s az összeírás óta ismét apadt.

A tüzoltó tagtestületek működéséről teljes képet alkotni lehetetlen, mert a testületek vezetéséhez értő és abban gyakorlott parancsnokok és tüzoltók mind hadbavonultak. Akik pedig itthon maradtak, azoknak működéséről nem lehetett meggyőződést szerezni, mert a járási tüzrendészeti felügyelőségek, mint azt fentebb jeleztük is — nagyrészt üresedésben voltak.

Tüzrendészeti felügyelők választása 1914. évi június hó 29-én, tehát majdnem közvetlenül a háború előtt már megtörtént s így nem volt módunkban idejében alkalmas és szakértő helyettesekről gondoskodni.

A vármegyei tüzrendészeti felügyelőnek is csak a nagy szünidő 7—8 vasárnapja állott rendelkezésére s ezen a 8 vasárnapon 130 községet meg nem látogathatott.

A községek a tüzoltóparancsnokok helyettesítéséről gondoskodtak ugyan, de sok esetben — tantályamot végzett tüzoltó hiányában — nem megfelelő egyénre bízták a tüzoltóság vezetését.

S hogy mindennek dacára hatóságaink nem engedik a tüzoltó intézményt teljesen megszűnni, mutatja az, hogy a világháború ellenére is minden községben van tüzoltóság, habár itt-ott a létszám 5 főre apadt. Átlag minden községre 41 fő esik.

A tagtestületek közül hadegészségügyi szolgálatot teljesített, illetőleg sebesült katonákat kórházba szállított: *Pápa*, *Veszprém*, *Devecser* és *Siófok* tüzoltósága.

A tüzoltásra kötelezettek közül 1915. évben 137 egyén megváltotta magát. A váltásdíj fejé-
kint 5—15 korona között váltakozott. Összes vált-
sájdíj 406 korona volt.

Tüzoltói házváltásdíj fizetésére kötelezett
háztulajdonosok száma volt 13882. A váltásdíj
50 fillér és 2 korona között változott. Váltásdíj
fejében fizettek összesen 12242 kor. 81 fillért.

Tüzoltói fogatállásra kötelezett fogattulaj-
donosok száma 10385 volt. Lófogatok száma 5348,
marhafogatok száma 7299. A megállapított váltásdíj
4—20 kor. volt.

Az összes fogattulajdonosok fogataiknak ké-
szlenlétben tartására kötelezték magukat, de csak
8 községben állapították meg a szolgálati naptárt.

A fent említett jövedelmekből a községek tüz-
oltóállapot létesítettek, melynek 5%-át a megyei
tüzrendészeti alapba fizették be.

Elvi jelentőségű döntés. A veszprémvár-
megyei közigazgatási bizottság kötelezte a Halimba
községben lakó nem róm. kath. vallású birtoko-
sokat, hogy az ott felépitendő róm. kath. iskola
fenntartási költségeihez (szülők módjára) járuljanak
hozza az 1868. évi XXXVIII. törvény cikk 45. §.
alapján. Tette ezt a bizottság azért, mert a nem
kath. földbirtokosoknál alkalmazott cselédek mind
róm. kath. vallásúak és gyermekeik a róm. kath.
iskolát igénybe veszik. Ez a határozat fellebbezés
folytán a közigazgatási bíróság elé került, melyet
a bíróság részben panaszként tekintett. Ezen az
alapon a panasz érdemi részében döntött még pedig
ugy, hogy kimondotta, hogy a más vallású föld-
birtokosok cselédeknek iskolalátogató gyermekei
után a róm. kath. felekezeti iskola fenntartási köl-
tségeihez hozzájárulásra nem kötelezhetők.

Abban a kérdésben pedig, hogy a panaszosok,
mint gazdasági cselédeket tartó gazdák cselédek-
nek iskolalátogató gyermekei után az 1907. évi
XLV. törvény cikk 32. §. alapján tartoznak-e egyéb
megtérítéssel az iskolások részére, a bíróság hatá-
skörét nem állapította meg, hanem az adatokat
további eljárás végett áttette a földmívelésügyi
miniszterhez.

A plébános iskolaszéki tagsága.
Az Alkotmány c. politikai napilap f. évi
196. számában érdekes miniszteri döntést
hoz a plébánosok iskolaszéki tagságára vona-
tkozólag. Tekintettel a döntés fontossá-
gára, az említett lap hirdetését egész terje-
delmében itt adjuk:

A vallás- és közoktatásügyi miniszter
értesítette gróf Mikes János szombathelyi
megyeispüspök urat, hogy a letenyei espe-
resnek folyó évi április hó 12-én hozzá-
intéztett beadványa kapcsán kétely merülvén
fel az 1912. évi 44.246 számú rendelettel
kiadott községi iskolaszéki utasítás második
pontja mikénti értelmezésére nézve: a ple-
bános nem csupán a helybeli, hanem a
plébániai fiókközségekben levő községi is-
kolaszékek is tagja és az iskolaszéki gyű-
lésekre meghívandó.

HIREK.

Aranymisés áldozópapok.

Az egyházmegyének négy érdemes papja:
Kommandinger Kálmán nyug. köröshegyi, *Korbély*
György nyug. nyárádi, *Paulics* János petendi és
Vizi István nagyszakácsi plébánosok jubiláinak.
Velük örvendez a gondozásukra bízott hívó nép
s az egész egyházmegye, melynek keretében fél-
századon keresztül ódaadó, áldozatos papi lélekkel
szolgálták a lelkek üdvét. Olyan ritka szép jubileum
ez, hogy hallatára azok szíve is megdobban, kik
talán hírből, talán névleg sem ismerik az őzstejű
patriarchákat. Az utolsó ötven év, melyet a jubi-
lánsok átéltek és átéltok, nemzeti és gazdasági
lényen óriási változásokat idézett elő. Ezekben a
sokszor teljesen radikális alapon forrongó mozgá-
lomban a papáknak ugyancsak erős munka jutott

osztályrészlül. A mai világháború újabb és még
nehezebb sebeinek gyógyításában is kivesszik
még részükét az isteni Gondviselés különös kegyel-
méből.

Bibornok püspök ur, Őeminenciája meleg-
hangu elismerő levéllel köszöntötte érdemes papjait.

Mint érdekességet meg kell említenünk, hogy
Vizi István nagyszakácsi plébános aranymiséjénél
Felsőőrön az oltár körül jelen voltak ugyanazon
hölgyek, kik egykor ugyanott mint koszorús
leányok virágos tavaszos fiatalsággal álltak körül
az első szent misét bemutató ifjú papot.

A magunk részéről is örömmel üdvözöljük
a jubilánsokat, s kívánjuk, hogy munkás életük
alkonyán derűs nyugalomban, békés megelégedé-
ssel élvezhessék sokáig a Gondviselés kegyelmét.

— **Kitüntetések.** A király Ő Felsege leg-
kegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a hadidíszítményes 3. osztályu katonai érdem-
keresztet az ellenség előtt tanusított vitéz magatartás
elismerésül: *Szecsény Sándor* századosnak és
Milch József népf. főhadnagynak, továbbá el-
rendelmi méltóztatott, hogy:

a legfelsőbb dicsőítő elismerése újlag tudtul
adassék az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása
elismerésül: *Haber Jenő* tart. főhadnagynak.

— **A vármegyéről.** Folyó évi aug. 2-án
Siófokon engedélyezett tárgyalása lesz a Zsófia
Gyermekszanatórium partvédelmi műveinek.

Ugyanílyan ügyben augusztus 5-én Kenesén,
a Csittény-hegy partvédő műveinek engedélyezése
ügyében lesz tárgyalás. Mindkét esetben *Véghely*
Kálmán dr. alispán képviseli a vármegyét.

— **Esküvő.** *Ruzsicska Béla* honvédtüzér
százados a 7. honvéd tábori ágyuzezredben f. hó
27-én esküdtött örök hűséget *Juraszék Sárának*
Juraszék János törvénytörvények elnök kedves le-
ányának az angoliskasszonyok templomában. Az es-
ketési szertartást *Luttor Ferenc* dr. theol. tanár,
pápai tb. káplán vezegte s egyuttal beszédet is
intézett az ifjú párhoz.

— **Elismerés.** A folyó hó 24-én megjelent
pozsonyi honvédkerületi parancsnoksági parancs
szerint az alant felsorolt tisztet, tisztviselői rang-
osztályba nem sorolt havidíjasok és legénységi
egyének a háború alatt hosszú időn át végzett
kitűnő szolgálatukért dicsőítő elismerési okmányban
részestültek és pedig: a 31. honvéd pótzászló-
aljnál dr. *Csoknyay János* főhadnagy, dr. *Weiner*
Dávid ezredorvos, dr. *Kiss Ernő* főhadnagy, *Deme*
Lajos főgyógyorvos, *Baranyai Imre*, *Csomay*
Károly, *Sziesel Ede* nyilvántartó őrmesterek és
Lázár István őrmester. — A 31. honvéd gyalog-
ezred lábadozó osztágánál *Krinner Lajos* ny. áll.
alezredes. — A 31. népfelkelő parancsnokságnál
Udvardy Ferenc ny. áll. őrnagy, *Lengyel Gyula*,
Tislér István nyilvántartó őrmesterek. — A 7-ik
tábori ágyús pótütegénél *Denk Agoston*, *Köhler*
József főhadnagyk, *Muntyánszky Ádám*, dr. *Raskó*
Sándor hadnagyk, *Grätz Ottó* állatorvos, *Oldh*
Miklós nyilvántartó őrmester, *Denneberg Jenő*,
Eöry Mihály, *Marti József*, *Molczár János* tűzmes-
terek, *Rónay Lajos* számvívó altiszt. — Veszprémi
hadkiegészítő parancsnokságnál *Kiss Sándor*, *Szabó*
Antal nyilvántartó őrmesterek, *Radics Dénes* őr-
mester. — 41. tábori tarackos pótütegénél *Uhlyarik*
László főszámvívó és *Kovács Lajos* számv. altiszt.

— **Eljegyzés.** *Németh Mihály* honvédtüzér
hadnagy a 7. honvéd tábori ágyuzezredben e hó
22-én eljegyezte dr. *Komjáthy László* polgármester
és neje bájos és kedves leányát *Olgát*.

— **Katonai kinevezések.** A király 1916.
évi július hó 1-ével *Kovácsics Sándor* és *Kubics*
Ágost népf. főorvosokat, népf. ezredorvosokká, dr.
Gergely Jenő népfelkelésre kötelezett orvost pedig
népfelkelő segédorvossá kinevezte.

— **Gabonavásárlás.** Más hírből írunk a
gabonavásárlók összeírásáról. Megemlítettük, hogy
az összeírt mennyiséget Veszprémben nem fedez-
hetik. Dr. *Véghelyi Kálmán* alispán már engedélyt
kért a kormánytól, hogy a fogyasztók a háziszüksé-
gletet is beszerezhetnék néhány járásból. A polgá-
rmester s a főjegyző egyes nagytermelő községek
előjáróságával tárgyalnak, hogy a termélfőlötséget
városunk fogyasztóinak juttassák.

— **Névváltoztatás.** *Schön Béla* 31. honvéd
gyalogezredbeli főhadnagy, belügyminiszteri enge-
délyel családi nevét *Balogh*-ra változtatta.

— **Porciunkula-bucusu a ferencrendieknél.**
A helybeli ferencrendiek augusztus 2-án tartják
évi porciunkula-bucusjukat, mely alkalommal mind-
azok bucsuban részesülnek, kik augusztus 1-ének
délutáni 2 órájától 2-án estig a ferencrendi tem-
plomot látogatják: A teljes bucsu feltételei: a ke-
gyelmi állapot, szentségekhez járulás, 6 Miatyánk, 6
Üdvözlőgye és ugyanannyi Dicsőség elimádkozása.

— **A kereskedelmi iskola.** Megirtuk, hogy
a város az ipariskolát ingyen fölajánlotta az áll.
felső keresk. iskola részére, csak az eddigi évi
államségély folyósítását kötötte ki. Erre vonatko-
zólag egy bizottság tárgyalta a közoktatásügyi kor-
mánnyal. Ugy halljuk, hogy a miniszter ezt az
ajánlatot a tárgyalás alapjául elfogadta.

— **P. Felicián énekkara Pápán.** A pápai
jótékony egyletek központi bizottsága felkérte P.
Feliciánt, Frigyes főherceg udvari papját, a kiváló
zenei tehetséget, hogy híres gyermekkarával lépjen
fel Pápán. Bibornok püspök urunk engedelmével
P. Felicián ma, július 30-án tartja templomi hang-
versenyét a pápai r. kath. nagytemplomban. Este
külön hangverseny lesz a városi színházban. Pápán
és a környéken általános érdeklődés kíséri a hang-
verseny megtartását.

P. Felicián a Dunántúl egyes városaiba megy
ezután. Kettős a célja: egyrészt anyagi segítséget
összehozhatni gyermekeivel a háború következtében
elhagyott, szenvedő gyermekeknek; másrészt a
kegyetlen időkben elfasult, megöregt lelkeknek akar
legalább pár pillanatra enyhét szerezni a legtiszt-
ább művészet üdítő balszámaival. Körútjában a
következő városokba látogat el: Celldömölk aug.
1., Répcelak aug. 2—5., Szombathely aug. 6.,
Zalaegerszeg aug. 7., Nagykanizsa aug. 8., Keszt-
hely aug. 9—10., Székesfehérvár aug. 11., Zirc
aug. 12. stb.

— **A zöldségpiac.** A mult hetek száraz-
sága a piac zöldségárait megapasztotta s megdrá-
gította. Ilyenkor volna jó a vilonyai telep bősége
s árengyelítő olcsósága. Ezzel szemben azt a panasz
talljuk, hogy a katonai telepről hozott
zöldség is drága. Jóval magasabb az ár, mint a
háború előtt való. Ezt az árt Vilonyán szabják ki.
Bizonyos, hogyha arról a helybeli parancsnokság
értesül, segít a bajon. A veszprémi közönség nem
kivánja, hogy a telep a termelésre ráfizeszen, de
kéri annak az ígértnék bevalóságát, hogy a nyere-
ség minimális lesz. Hadd legyen a piacnak leg-
alább egy picike szigetecskeje, ahol nyilvánul a
belátás, a méltányosság. Arra kérjük a városi ha-
tóságot, szíveskedjék közbenjárni, hogy a vilonyai
árszabást javunkra módosítsák. Utóbbi értesülésünk
szerint a polgármester összeállította az eddigi szá-
lítottmányok jegyzését s átvizsgálás s annak meg-
állapítása végett is, hogy mely cikkek ára magasabb.

— **Áthelyezés.** A közoktatásügyi miniszter
Kelemen József galgóczi polg. isk. tanárt a bala-
tonfűre di polg. iskolához áthelyezte.

— **Gabonavásárlók összeírása.** Négy hely-
beli tanító állítja ki a gabonavásárlásra jogosító
igazolványokat. A rendeletek labirintusában a polgá-
rmester s a főszámvívó irányítja a bizottságot.
Dicséretükre legyen mondva, hogy nem betűragók.
A kormányrendeletek alapelveit szigorúan betart-
ják, de megértik annak szellemét, szándékát s ezt
összekapcsolják a való élettel, a közönség érde-
keivel. A fogyasztók nagyon sok búzát, rozsot és
árpató őhajtanak vásárolni. Ezt a szükségletet Vesz-
prém termése nem elégítheti ki. A zabot sem fe-
dezné egész Árva termése sem. Szükséges lesz, hogy
a város az alispán útján vásárlási engedélyt sze-
rezen polgárainak más községek területére is.
Megemlítjük, hogy a hatóság tudatta a polgáro-
kkal, hogy a vásárlásban segítségükre lesznek. Akik
az igazolványt augusztus 10-ig a számvívó hiva-
talba beviszik s a gabona árát letétbe helyezik,
azoknak a gabonaszükségletét a város iparkodik
beszerezni. A gazdasági szükséglet bárhol meg-
szerezhető, de elszállításához igazolvány szükséges.
Az árpabeszerezést nagyon megnehezíti a kétféle
ár is. A közönséges árpa ugyanis 33, a sőrárpa
42 koronára van maximálva. Előre is tudtuk, hogy
ilyformán minden gazdának sőrárpája termelt. Nem
is akarják 42 koronán alul adni. A vásárlási iga-
zolványok kiállítását hétfőn befejezik. A polgá-
rmester azonban a bizottságot permanenciában
tartja, mert a nagybőb mennyiségre kiállított iga-
zolványokat esetleg részletekre kell megszabni s
újra kiállítani. Megkezdik ezenkívül a szalonna-
jegyek kiállítását s utána a hatósági tiszteltetést
kérik összeírását is. Mindezt a számvívóság

egyébent is tulhalmozott teendő miatt nem végzetheti s így szükséges a külön bizottság fenntartása. Itt említjük meg, hogy a B. H. fővárosi napilap szép cikkelyben ismertette s dicserőleg méltányolta polgármesterünk s a képviselőtestület intézkedéseit, amelyekkel a tisztviselők s a polgárok közellátását megkönnyíteni, elősegíteni szándékozik. Bizonyára több város is követi ezt a szép példát.

— **Helyettes tanítók.** A kir. tanfelügyelőség helyettes tanítókat keres. Felhívjuk azért különösen mindazokat a tanítókat, kik állás nélkül vannak, hogy a kir. tanfelügyelőségen sürgősen jelentkezzenek.

— **Kevés a zsir.** Sokan zsirszükséget emlegetnek. A hét folyamán számosan távoztak a husszék elől zsir nélkül. A leölt sertések szalonnája sem kiadós. A jóval drágább hentes-szalonna kiegyenlíti az árkülönbözetet, mert érettebb sertés szalonnáját adják. Ezt többen összehasonlították. Polgármesterünk a városi közgyűlésen megígérte, hogy gondoskodik több zsirról. Ez felette szükséges is, mert hiányában hiába van élelmiszer, főzni még sem lehet. Elismerjük, hogy a többször említett kifogás — hogy t. i. a szalonnát elhordandák, a hus azonban megmarad — alapos. De hátha ezt a húst feldolgoznák virslinek, kalbásznak, vagy pedig átadnák a főlöseletet hasonló ipari célra? A hatósági- és hentesár között még mindig van annyi különbség, hogy a város a főlöselet — de csakis ez — egy fillér károsodás nélkül értékesíthetné. Így azután több sertés levágásából több szalonna lenne. — Az sem lenne baj, ha a városi készlet gyorsabban fogyna, hiszen a városnak joga van közfogyasztási célra rekvirálni. Ne vigyék ki az érett sertést a városból a hízalók sem, hanem — ha szükséges — közfogyasztást szolgáljanak. Ugy olvassuk, hogy a kormány is igénybe veszi rekvirálási jogát s a maximális ár alapján a meglevő nagyobb készletekből fog rekvirálni, amennyiben az egyes törvényhatóságoknak a piacok ellátására szükségük van. Az ármaximálás miatt u. is egyes termelők és hízalók az árut visszafogják. A kormány azonban nem szadékozik engedni, az érett sertést pedig nem lehet megaszalni s majd csak előbujnak. Emlegetnek sertésközpontot is s talán ez lenne a minden központ között a legnagyobb, mert a sertések egyetlen elhelyezéséről gondoskodhatna s a kivitt szabályozhatná.

— **Hordóhitelesítés.** Dr. Komjáthy László polgármester közli a város lakosságával, hogy Kuráth József veszprémi törvényhatósági hordójelző Veszprémben augusztus hó 7. és 8-án hordóhitelesítést fog teljesíteni.

— **Szappangyár.** A városi szappangyár a megvalósításhoz közeledik. A tanács megkötötte a szerződést Oblat Rudolf mérszárossal a fagygyutermekre vonatkozólag. Oblat Rudolf minden fagygyut átenged a szappangyárnak megállapított árban s a hatósági ezt a katonaságtól nyert szakértőkkel valamelyik alkalmas városi helyiségben feldolgoztatja.

— **Új iparvasut.** A háborus viszonyokból fakadó újabb jelenséggel találkozunk. Mivel a fogatok száma megkevesebedett, sorra épülnek az iparvasutak, melyek a háboru alatt a lőerő hiányát pótolják, utána pedig a gazdasági átalakulásnak lesznek kiinduló pontjai. — A Szaider testvérek Eszterházy bérletén Franciaországig eddig is fenállott iparvasut. Az érdekeltek most ennek meghosszabbítását kérelmezték az Eszterházy-féle banyoni erdőbe. Az engedélyezési eljárást a múlt pénteken tartották meg.

— **Diaktartó családok figyelmébe!** Miként már közöltük, hogy az Orsz. GERMÉNKÉDŐ Liga olyan középiskolai tanulók részére, kiknek édesapjuk a harctéren elesett, vagy munkaképtelenné vált, Veszprémben hadiárva-otthont fog fenntartani. Mivel azonban a város ezidőszent száz gyermek befogadására alkalmas helyiség fölött nem rendelkezik, az érdekeltek az árvaságra jutott tanulók tanítását mégis biztosítani óhajják és pedig olyképen, hogy a (gimnáziumi, polgári iskolai és felső kereskedelmi iskolai) tanulókat egyes családoknál óhajják elhelyezni, de csak lakásra, mert a hadiárva közös étkező helyen fognak élelmezni. Aki tehát hajlandó volna egy- vagy több hadiárva tanulót szállásra elfogadni, az sziveskedjék s szándékát vagy levelezőlapon, vagy személyesen a kir. tanfelügyelőséggel közölni. Mivel a tanulók saját ágyműveiket használják, az ajánlat s ennek figyelembevételével csupán a lakás és világítás havi díjaira szorítkozzék.

— **Tanítók háborus segélye.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter mindazoknak a felekezeti tanítóknak, akik fizetéskiegészítési államsegélyben részesülnek, f. évi november hó elsejétől kezdődőleg is kiutalja a háborus segélyt. Azonban azok a felekezeti tanítók, akik államsegélyt nem élveznek, az államkincstár terhére háborus segélyben sem részesülhetnek. A miniszter utasította továbbá mindazokat a községi jellegű iskolákat fenntartó községeket, melyek tanítók részére államsegélyt nem élveztek, hogy saját forrásaikból nyújtsanak tanítóknak megfelelő háborus segélyt.

— **A balatoni gőzhajózás.** A balatoni magas vízállás eddig akadályozta, hogy a magyar tengeren a hajózás régi medrében folyhasson. A kereskedelmi és földmívelésügyi miniszter a kikötőket és utakat helyreállította, így a mult péntekkel megindult a balatonavi gőzhajózás. Benünket közelebből érdekli hajójáratok a következők: 1. **Balatonalmádi—Balatonfüred.** Naponként három hajó indul Almádból és pedig: reggel 7⁴⁵, délután 2⁰⁰ és este 6⁴⁵; Almádba érkezik délelben 12⁰⁰, délután 6¹⁰, este 10⁴⁵. Almádból induló vonatok Füredre érnek reggel 8⁰⁰, délután 2⁵⁵, este 7¹⁰; az Almádba érkező hajók Füredről indulnak: délelőtt 11⁴⁰, délután 5¹⁵, este 9⁰⁰.

2. **Balatonfüred—Siófok.** Naponta öt hajó indul és pedig: reggel 6³⁰, délelőtt 9⁰⁰, délelben 12⁰⁰, délután 3⁰⁰ és este 6⁴⁵. Ezek a hajók Siófokra érkeznek a felsorolt rendben reggel 7⁰⁰, délelőtt 9⁵⁵; déli 12⁵⁵, délután 4⁴⁵, este 7⁴⁰. Siófokról Füredre érkezik ugyancsak öt hajó. Indulnak Siófokról: reggel 8⁰⁰, délelőtt 10⁴⁰, délután 1⁴⁰, délután 5³⁰, este 8⁰⁰. Füredre érkeznek: reggel 8³⁵, délelőtt 11³⁵, délután 2⁰⁰, este 6²⁵ és 9²⁵.

3. **Balatonalmádi—Keszthely és vissza.** Almádból hajó indul minden kedden délután 2 órakor s Keszthelyre ér este 10²⁵. Keszthelyről indul minden vasárnap délután 2⁰⁰, Almádba ér este 10⁴⁵.

— **Aratási munkák.** A veszprémi járásban az aratási és behordási munkák nagyon szépen haladnak. A külső községekben többfelé csépelnek, többen vannak, kik prémios áron adták el kicsépett gabonájukat. Sokfelé lehet látni őszi szántást is. A lakosság kezd józanodni s kellő időben belátja, hogy tőtt a kötelesség órája. Sok helyen segítenek a falubeliek egymáson s ez örvendetesen tapasztalható magyar anyanyelvű falvakban is, ahol e tekintetben eddig bizonyos merevség uralkodott. A szegény kisgazdához, akinek nincs cselédje vagy munkása, vasárnap mennek el a jobb módúak kisegítésre.

— **A városi adóhivatal közlése.** A hadsegélyezés céljaira szolgáló jövedelem adóra vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzétételre tárgyában a városi adóhivatal a következő közlést teszi: Az 1914. évi XLVI. t. c. 9. §-a értelmében alakított adófelsőszámlais bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat feltüntető lajstrom 1916. évi július 25-től kezdődő 8 napra a városi adóhivatalban kitétetvén, azt mindenki megtekintheti s az őt, vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti; ezek az észrevételek az adókövetés megkezdéséig írásban a pénzügyigazgatóságnál, utóbb pedig akár szóval, akár írásban az adófelsőszámlais bizottságnál terjeszthetők elő. Az aláírás nélkül benyújtott észrevételek azonban a tárgyalás során nem vétetnek figyelembe.

— **A kávékészlet bejelentése.** A miniszterium rendelete szerint a kávékészleteket be kell jelenteni a kereskedőknek, háztartásoknak és pedig akkor, ha készleteik 50 kg.-ot meghaladnak. A város polgármestere figyelmeztet mindenkit, akiknek bejelentés alá eső készlete van, hogy kötelezettségüknek tegyen eleget, mert különben a rendőrbírósság megbünteti. Bejelentő lapokat a polgármesteri hivatalban lehet kapni.

— **Számozott kofák.** A kofák mindenütt egyformák. Könnyen gyulladnak s ekkor gorombák. Nagyváradon segítettek a dolgon. A szájakat ugyan nem tömhetik be, de a mellükre számokat tűznek s ha valamelyik goromba, a bementett szám után a rendőrség rátalál a goromba tulajdonosra is. Ez se rossz dolog, hiszen piaci udjónság.

— **Kézbesíthetetlen tábóri postacsomagokról.** A kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a feladóknak vissza nem kézbesíthető tért tábóri postacsomagoknak a posta- és távirdaigazgatóságoknál való őrzési ideje egy év helyett hat hónap. Ezen idő eltelté után ezek a posta- és távirdaigazgatóságoknál elárvereztetnek, esetleg megsemmisíttetnek.

— **Hatvankét millió koronát küldtek haza májusban a frontról.** A harcterekről május hónapban a tábóri posta útján hazaküldtek: postautalványon 29,040.882 K-t, pénzeslevélben 22,423.680 K-t, a postatakarékpenztár útján 10,448.349 K-t. A hadban álló sereghez a tábóri postautalvánnyal 296,451 K-t, pénzeslevélben pedig 56,295.212 K-t juttatott el a közsétség.

— **A negyedik magyar hadikölcsön végleges eredménye.** A magyar királyi pénzügyminiszterium a negyedik hadikölcsönre vonatkozó elszámolásokat a hivatalos aláírási helyek nagy részével megejtette és immár megállapítható, hogy a kölcsönre összesen mintegy 1930 millió korona névértékű jegyzés történt.

— **Hadiözvegyek és a trafikjog.** Teleszky János pénzügyminiszter egy konkrét esetből kifolyólag kimondta, hogy a jövőben kizárólag hadiözvegyek kapnak trafikjogot. Egyben a pénzügyminiszter utasítást fog kiadni, hogy vendéglők, kávéházak, a trafikot a hadiözvegyek trafikjában tartoznak beszerezni, ha ilyen van az illető helyen.

— **Megdrágul a posta.** A m. kir. posta igazgatósága megegyezett az osztrák posta igazgatóságával, hogy a postai díjakat felemelik. Hasznosító intézkedések lépnek életbe Németországban is. Hogy a díjemelés egyöntetű legyen, most tárgyalásokat folytatnak a német posta intézőivel. Az új tarifa szerint levelek továbbítása 15 fillérbe fog kerülni. Felemelik a levelezőlap árát is, de egyelőre még nem állapodtak meg benne, hogy 8 vagy 10 fillérre emeljék. Táviratoknál a díj szavankint 2 fillérrel emelkedik, nyomtatványok továbbításának díja 50 grammig 3 fillér, a csomagszállítás díja pedig 5 kgr.-ig 80 fillér lesz, azon túl pedig 5 kgr.-kint emelkedő egységes díjszabást léptetnek életbe. A magasabb díjak október 1-től kezdve kötelezők.

— **Eladó ház.** Hajnal-utca 17. szám alatt 5 szobából, 3 konyha és 2 pincéből álló lakás azonnal eladó.

— **Gabonaneműeket tilos állatok etetésére használni.** Az új természet zárlat vételéről intézkedő kormányrendelet pótlásaként a miniszterium egy pótrendeletet bocsátott ki, amelyben elrendeli, hogy gazdasági szükséglet címén búzát, rozstot vagy kétszerest az állatállomány szükségletére számításba venni senkinek sem szabad és akár a házi, akár a gazdasági szükséglet címén megtartott vagy megvásárolt búzát, rozstot és kétszerest állatok etetésére használni tilos.

— **Figyelem! Özv. Ébel Károlyné** szabó elvállal mindenféle a szabóságban előforduló munkákat, ugymint ruhatisztitást, vasalást, javítást a legutányosabb árakon. Megkeresésre házhoz is elmegy. (Lakás: Kert-utca 3. sz. a Jeruzsálemhegyi óvoda átellenében.)

Élelmezési ügyek.

Liszt- és kenyérárak.

Dr. Komjáthy László polgármester közhírré teszi, hogy a városi tanács a m. kir. miniszteriumnak 2371/1916. M. E. számú rendelete értelmében a liszt- és kenyérnek kicsinyben való árusításánál követelhető legmagasabb árát f. é. július 27-től kezdve következőképp állapította meg:

	Kilogrammonként
Tésztaliszt	1-08 kor.
Fűzőliszt	—70 "
Buzakenyerliszt	—49 "
Rozskenyerliszt	—54 "
Barna buzaenyér	—49 "
Féher buzaenyér	—70 "
Rozskenyer	—54 "
Buza és rozslisztből egyenlő arányban készült kenyér	—52 "

Mit lehet hushagyó napokon árusítani?

A huszofgyasztás korlátozásáról szóló 1915. évi július hó 3-án 2357. H. E. sz. rendelet értelmében a keddi és pénteki hushagyó napokon, a husiparban előállított állóképes és hosszabb előállítási időt igénylő huskészítményeken kívül, a szarvasmarha, borjú és sertés levágásából nyert és emberi táplálkozásra alkalmas melléktermékek, akár nagyban, akár kicsinyben, szabadon árusíthatók vagy egyébként forgalomba hozhatók.

A felmerült helytelen értelmezés és félre-magyarítás jövőbeni elkerülése végett a hatóság megteszi a fogyasztó közönséget, hogy az „állati melléktermékek” elnevezés alatt értendő zsigerek, illetőleg testrészek gyanánt, melyek hushagyó napokon szabadon árusíthatók és forgalomba hozhatók, a következők tekinthetők:

Az agy- és gerincvelő, a nyelv, a tüdő, a szív, a máj, a hasnyálmirigy (fehér máj), a keszdemirigy (borjumirigy, bris) a pacal, a borjufodor, a lép, a vese, a tőgy, az orr, a csont, a marhaköröm, a borjufej, a borjulaj és a sertésfej, sertésköröm, sertésbőrke, kocsonyahús.

Az itt fel nem sorolt egyéb állati zsigerek, illetőleg testrészek tehát melléktermékek nem tekinthetők és hushagyó napokon nem árusíthatók.

Az élősertés legmagasabb árai.

A magyar királyi minisztériumnak 2249/916. M. E. sz. rendelete alapján Veszprém vármegye alispánja a 15890/1916. sz. általa kibocsájtott körrendelete az élő sertésbusz árait vonatkozólag a következő megállapításokat tartalmazza:

60 kg.-ramnál nehezebb, de legfeljebb 90 kgr. súlyú sertés élő kg.-ramjának legmagasabb ára 6 korona; amennyiben a sertés vidékről hozatik be és Veszprémben vétetik át súly szerint, 6 korona 30 fillér az élő súly szerinti legmagasabb ár.

90 kg.-on felüli levágás céljára eladott sertés élő súly kgr.-kinti legmagasabb ára 6 kor. 80 fill.; ha azonban a sertés vidékről hozatik be és itt mázsáltatik le, akkor ára 7 korona. A sertésért járó vételár akként számítatik ki, hogy a sertés élő súlyából drb.-kint 22 és 1/2 kgr. levonatik és az így kiszámított súly után jár a 6 kor. 80 fill., illetve 7 koronás élő súly ár, levonva azonban ezen összegből 4 %-ot.

60 kg.-nál kevesebb súlyú sertést közfogyasztásra levágni tilos.

Leölt sertések egészben vagy féldarabokban való adás-vétele esetén a legmagasabb ár kgr.-kint 7 korona 30 fillér.

A sertésbusz és szalonnafélék ára.

	A termelő és viszontelárusító közötti forgalomban megállapított legmagasabb ár	Közvetlenül a fogyasztó részére való forgalomban felszámítható legmagasabb ár
	kilogrammonként kor.	kor.
I. rendű sertésbusz, comb, pecsenyehús, karaj	7:60	7:60
II. rendű sertésbusz	7—	7—
Füstölt hús	10—	10—
Friss szalonna bőrrel	8—	8—
Friss szalonna bőr nélkül	8:20	8:20
Friss hasaszalonna	7—	7—
Szalonna sózott	8:20	9—
Szalonna füstölt	10—	11—
Szalonna paprikás	10—	11—
Szalonna főzött	10—	11—
Olvasztott disznósír		9:30
Háj és egyéb olvasztatlan nyers disznósír		9—
Bézsír		6—
Sonka nyers	7:60	8:20
Sonka főzött	12—	12:50
Sonka füstölt	10—	10:50
Kalbász nyers	7:60	8—
Kalbász füstölt	8:40	9—
Hurka	5—	5—
Május	6—	6—
Disznósajt közönséges	6—	6:50
Disznósajt finomabb, fele husból és bőrből	7—	8—
Tőpörtyű	6—	6—
Tüdő, szív, nyelv	5—	5—
Máj	4—	4—
Egy sertés vese-velője	2—	2—

Aki a fentebb megállapított és közhírré tett legmagasabb áránál magasabb árt követel, ígér, elfogad, vagy szolgálatot, ugyiszintén aki a fentebb közhírré tett legmagasabb árakra vonatkozó rendelkezéseket bármilyen módon kijátsza, vagy kijátszásuknál bármilyen módon közreműködik, amennyiben eslekménye súlyosabb rendelkezés alá nem esik, a m. kir. minisztérium 2209/1916. M. E. sz. rendeletének 10. §-a alapján kihágást követ el és 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető és ha megállapítható annak a nyereségnek összege, amelyet a fettes eslekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés 2000 koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

A birkahus árai.

A városi tanács a közfogyasztásra szánt birkahus levágását a múlt évi gyakorlathoz hasonlóan ez évben is megkezdte. A vágás technikai részét Oblatt Rudolf és Társa cég látja el, ahol a birkahus kapható. Az árak és a vásárlási körülményekre az alábbi utmutatás szolgál irányítással:

Birkahus eleje 5— kor.
Birkahus hátulja 5:40 kor.

A hatósági birkahus lisztutalvány vagy husjegye felmutatása ellenében mindennap vásárolható; minden család azonban naponként rendszerint csak 2 kilogrammig vehet. Indokolt esetben a polgármester ad külön igazolványt nagyobb mennyiségű birkahus vásárlására. Közintézetek létszámuknak megfelelőleg külön vásárlási igazolványt kaphatnak.

A hatósági birkahus ára f. é. november 15-ig a fentebbi áraknál magasabb nem lehet.

A városi husszék árai.

A városi tanács a városi hentesüzletben árusított sertésbusz és szalonnák árát 1916. július 29-étől kezdve a következőképpen állapította meg:

	Kilogrammonként
Háj	8— kor.
Szalonna bőrrel	7— ”
I. rendű sertésbusz	7:20 ”
II. rendű sertésbusz	7— ”
Bézsír	5— ”
Máj	4— ”
Vese, velő együtt	2— ”
Tüdő, szív, nyelv együtt	5— ”

Az árusítás rendje a 8056—1916. számú hirtetés szerint történik.

A háború krónikája.

Julius 23. Somme-nál az ellenség kénytelen volt a támadásról lemondani, mert az előző napon véres veszteséget szenvedett. Champagneban a franciáknak egy keskeny arcvonalon intézett támadása eredménytelen maradt. A Maas mindkét oldalán a tüzérségi tevékenység időnként nagyobb heveségre fokozódott. — Bukovinában az ellenségnek a Capul-hegy elfoglalására irányuló erőfeszítései újra eredménytelenek voltak. Csapataink Tartarownál a Magura-magaslatot visszahódították. Luktól nyugatra és a Stochod mentén nincs nevezetesebb esemény. — A tiroli nyugati és keleti, valamint az Isonzó harcvonal egyes szakaszai tegnap az ellenség élénk tüzérségi tüze alatt állottak.

Julius 24. A tenger és az Ancre között egyes elszigetelt szakaszokon élénkebb tüzérségi harc volt. Richebourg környékén a németek visszavertek egy erősebb ellenséges földerítő osztagot. Az Ancre és a Somme között egész napon át fokozott tüzérségi tevékenység után gyalogsági harcokra került a sor. — A Magurán küzdő csapatainkat a Kárpátok főgerincére vettük vissza. Egyébként változatlan a helyzet. — Néhány nap óta tartó viszonylagos csend után tegnap a Val Suganától délre fekvő harcvonalon újra igen heves harcok fejlődtek ki.

Julius 25. A Prislop-nyeregétől északra emelkedő magaslatokon és Volhíniában Lobacevkánál az oroszok támadásait visszaverték. — Loulevalból a németek kivertették az ellenséget. Guilleumontól délnyugatra egy kavicsbányából, amelybe az ellenség egy ideig befészkelte magát, három tisztet és 141 főnyi legénységet szállítottak be sebesültenül. — A Val Suganától délre és Panevegio és Pellegrino területén az ellenség állásaink ellen intézett heves támadásait teljesen eredménytelenül folytatta. A Monte Zebio területén a délelőtti folyamán az olaszok összes előretörése meghiúsultak.

Julius 26. A Sommetől délre a franciák jelentékeny erőket vittek az Estrées—Yoyecourt-i területen rohamra, amely csak Estréestől délre nyert átmenetileg tért, egyébként azonban az ellenség igen súlyos véres veszteségei mellett megtört. A Maas területén időnként heves ágyuharc volt. — A Dnyesztortól délre, Obretynától nyugatra tegnap egy támadás tűzünkben omlott össze. Lobacewkától délnyugatra orosz földerítő támadásokat vertünk vissza. — A Cima Maora vidékén az olasz gyalogság háromszor indult támadásra, minden támadását véresen vertük vissza. A Monte Zebio-szakaszon délután újabb erős támadás segítségével az ellenség egyik árkunkba behatolt, de újra teljesen kiverült onnan.

Julius 27. Leszniovól délre csapatainkat túlerőben levő ellenség nyomása elől a Boldurka-

szakasz mögé vettük vissza. Az oroszok Radzivilov közelében a vasut mindkét oldalán nagy tüzérségi tüzeléssel előkészített támadásaikkal csak lényegtelen előnyt tudtak elérni. A harcvonal többi részein nincs jelentősebb esemény. — A comines-i permi csatorna mentén a németek egy robbantása a nagy angol bástyát védő seregével együtt megsemmisítette. A Sommetől északra az angolok heves harc után tartják magukat Pozieresben. — Az utóbbi harcokban szenvedett súlyos veszteségek után az olaszok nem kíséreltek meg semmiféle újabb támadást. Huszonnegyedikén az ellenség csupán a harcvonalunk egyik szakasza előtt 1200—1300 sebesülteket és halottakat vesztett és ezeket most takarítja el.

Julius 28. Beresteckotól nyugatra az oroszok éjjeli támadását visszavertük. Az ellenségnek heves támadásait, melyeket tegnap délután Radzivilov és a Sztjr között intézték ellenünk, súlyos veszteségei mellett visszavertük. A leszniovi országot mindkét oldalán éjszaka is folytatták az oroszok erőfeszítéseiket. Elkeseredett harc után visszavertük őket és 1000 foglyot hagytak kezünkön. — Az Ancre és Somme közt mindkét részlől az éjszaka is benyuló erős tüzérségi tevékenység folyt. A Sommetől délre egy francia támadás Barleuxtól északkeletre meghiúsult. — A Val Suganától délre eső harcterületen tegnap is nyugalom volt, addig Paneveggionál ismét heves harcok folytak. Az olaszok ez ellen a szakasz ellen több erős támadást intéztek, amelyet súlyos veszteségeik mellett tökéletesen visszavertünk.

IRODALOM.

* A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára félre 2 korona 40 fillér.

* Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

KRONDORFI
természetes savanyúvíz

bor, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár: REININGER DEZSŐ, Veszprém.

Anyakönyvi kivonat.

— 1916. július 15-től 1916. július 27-ig. —

Születés.

Léber Konrád cipészsegéd és Lakos Mária Anna leánya Mária r. kath. — Sziegi Ede honvéd nyilvántartó őrmester és Solyom Irén fia Ernő László r. kath. — Paksi Ignác kőművesiparos és Füst Terézia fia József István r. kath. — Kis József államvasuti vonattároló és Klein Mária leánya Mária r. kath. — Vasharapó Gyula téglásmester és Varga Terézia leánya Teréz Katalin r. kath. — Venczel Antal kőművessegéd és Véber Erzsébet fia Antal r. kath. — Katona Lajos László magánhivatalnok és Bossányi Anna fia utónevét nem kapott izr.

Halálozás.

Bajcsi Julianna szegényházi tag r. kath. 90 éves. — Katona utónevét nem kapott fia izr. 1 napos. — Nagy Mária r. kath. 2 éves. — Rosenfeld Anna r. kath. 12 hónapos. — Özv. Szabó Károlyné Kertész Mária napszakosnő r. kath. 62 éves. — Nagy József gulyás r. kath. 69 éves. — Grósz Salamon községi szegény izr. 61 éves. — Özv. Zaborli Antalné Falmann Ágnes magánzó r. kath. 67 éves. — Palenicz Margit gör. kath. 15 hónapos.

Házasság.

Ruzsicska Béla m. kir. 7. tüzér százados r. kath. és Juraszek Sarolta r. kath.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urban

Wellner Gyula

régí jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

**Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsorok.**

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számítalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

**A Közgazdasági Bank és
Takarékpénztár
Veszprémben**

állandó betétek után

4 1/2 %kamatot fizet, s az intézet fizeti
a tőkekamat-adót is.**Bakos Kálmán**fűszer-, csemege- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványvíz nagy raktára
VESZPRÉM.

Telefon 55. Sürgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Tavaszi idényreaz összes gyógy- és ásványvizek
friss töltésben megérkeztek ::Mohai Ágnes, Rohitsi templom és
Styria, Salvator, Gieshübler, Bik-
szádi, Selters, Borszéki, Karlsbadi,
Csizi, Répáti, Billini, Marienbadi,
Mühlbrunn Sprudel, Schlossbrunn,
Málnási Siculia és Mária, Parádi
kénes és Arzén, Preblau, Guber,
Igmándi és Ferenc József keserűvízFőraktára Veszprém és vidéke részére
a szt. Lukács Kristályviznek,
árak patent porcellándugós üveggel együtt:

90 fill. 84 fill. 76 fill. 50 fill.

2 lit. 1 1/2 lit. 1 lit. 1/2 lit.

**Finom hentesárak,
sajtok, déligyümölcsök, korai
főzelékek. Bor, pezsgő, likőrök**Hus-, gyümölcs-, főzelékkonzervek
Gerbaud (Kugler) raktára
Linoleumok és pádlóbeeresztő szerek**ROLAND FERENC**orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.**HIRDETÉSEK**

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKATa legegyszerűbbtől a legnehezebb
kivitelig minden néven nevezendőugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle**HIVATALOS NYOMTATVÁNYT**melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
vélpapírok és berítékek, okmányberí-
tékek mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgala-
pok, tetszés szerinti mennyiségben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írdalai, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61